

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Komunikacja alternatywna i wspomagająca [ćwiczenia], PG_00208483						
Kierunek studiów	Pedagogika specjalna (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu			2029/2030		
Poziom kształcenia	jednolite magisterskie	Grupa zajęć			Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć fakultatywnych Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki		
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji			na uczelni		
Rok studiów	4	Język wykładowy			polski		
Semestr studiów	8	Liczba punktów ECTS			2.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia			zaliczenie		
Jednostka prowadząca							
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot	dr Joanna Doroszuk					
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	0.0	30.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30		5.0		15.0	50
Cel przedmiotu	Przybliżenie stosowanych metod komunikacji wspomagającej i alternatywnej. Poznanie stosowanych rodzajów znaków graficznych, manualnych oraz przestrzenno dotykowych oraz strategii ich wprowadzania. Zapoznanie z podstawowymi strategiami pracy z dziećmi niemówiącymi. Przybliżenie metod pracy z dziećmi niemówiącymi, w tym poznanie metody czytania uczestniczącego. Uwrażliwienie na indywidualne potrzeby użytkownika AAC. Nauka obsługi urządzeń elektronicznych wspomagających proces komunikacji. Tworzenie pomocy do komunikacji.						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	<p>[E.1WW.U.2] Potrafi analizować psychologiczno-pedagogiczne podstawy wczesnego wspomagania rozwoju dziecka i wczesnej interwencji terapeutycznej, podstawy neuropsychologii, psychologię rozwoju, w tym prenatalną; określać etiopatogenezę zaburzeń i nieprawidłowości rozwojowych; analizować psychologię kliniczną i psychopatologię małego dziecka; określać czynniki rozwoju i środowisko wychowawcze małego dziecka, niepełnosprawność i zagrożenie niepełnosprawnością oraz rodzaje niepełnosprawności u dzieci; określać i analizować zaburzenia neurorozwojowe, mózgowie porażenie dziecięce, autystyczne spektrum zaburzeń, ADHD i zaburzenia językowe; określać i analizować zaburzenia emocji i zachowania u dzieci; stosować psychohigienę, profilaktykę i wczesne rozpoznawanie zaburzeń rozwoju; planować opiekę i pielęgnację wychowującą małego dziecka; planować psychoedukację oraz wsparcie psychopedagogiczne rodziców i opiekunów dziecka z zagrożonym rozwojem; planować i realizować treningi umiejętności wychowawczych; wykorzystywać zabawę i metody aktywizujące w pracy z małym dzieckiem; określać rolę socjalizacji i uspołeczniania dziecka; stosować psycholingwistykę rozwojową, kształtować rozwój mowy i języka dziecka; określać rolę wspomagania rozwoju intelektualnego, wczesną naukę czytania w normie i patologii, ryzyko dysleksji, jej diagnozę i terapię; planować i stosować metody pedagogiczne we wczesnym wspomaganiu rozwoju dziecka, metody komunikacji wspomagającej i alternatywnej (AAC) i podstawy języka migowego; określać rolę komputera, mediów i nowych technologii we wspomaganiu rozwoju dziecka; analizować organizację opieki i wychowania małego dziecka w Polsce; określać organizację, modele i standardy wczesnego wspomagania rozwoju dziecka oraz wczesnej interwencji terapeutycznej</p>	<p>Student opracowuje i opisuje strategie działań wspierających sprawcze działania użytkowników alternatywnych i wspomagających metod komunikacji</p>	<p>[SU2] prezentacja/projekt/referat/raport [SU6] demonstracja umiejętności praktycznych</p>
	<p>[E.1WW.K.2] jest gotów do wykorzystania zdobytej wiedzy do analizy zdarzeń pedagogicznych</p>	<p>Jest świadomy znaczenia kompetencji nauczyciela / terapeuty w obszarze wspomagania rozwoju kompetencji komunikacyjnych ucznia</p>	<p>[SK5] realizacja zadania problemowego</p>

	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	<p>[E.1WW.W.2] Zna i rozumie w pogłębiony sposób psychologiczno-pedagogiczne podstawy wczesnego wspomagania rozwoju dziecka i wczesnej interwencji terapeutycznej; podstawy neuropsychologii; psychologię rozwoju, w tym prenatalną; etiopatogenezę zaburzeń i nieprawidłowości rozwojowych; psychologię kliniczną i psychopatologię małego dziecka; czynniki rozwoju i środowisko wychowawcze małego dziecka; zagadnienie niepełnosprawności i zagrożenie niepełnosprawnością; rodzaje niepełnosprawności u dzieci i zaburzeń neurorozwojowych, mózgowe porażenie dziecięce, autystyczne spektrum zaburzeń, ADHD i zaburzenia językowe; problematykę zaburzeń emocji i zachowania u dzieci, psychohigieny, profilaktyki i wczesnego rozpoznawania zaburzeń rozwoju; zasady opieki i pielęgnacji wychowującej małego dziecka, psychoedukacji oraz wsparcia psychopedagogicznego rodziców lub opiekunów dziecka z zagrożonym rozwojem; zasady przeprowadzania treningów umiejętności wychowawczych; rolę zabawy i metody aktywizujące w pracy z małym dzieckiem; rolę socjalizacji i uspołeczniania dziecka; psycholingwistykę rozwojową; zagadnienie kształtowania mowy i języka dziecka, wczesnej nauki czytania w normie i patologii, ryzyka dysleksji, w tym jej diagnozy i terapii; metody pedagogiczne we wczesnym wspomaganie rozwoju dziecka; rolę wspomaganie rozwoju intelektualnego; metody komunikacji wspomagającej i alternatywnej (AAC); podstawy języka migowego; rolę komputera, mediów i nowych technologii we wspomaganie rozwoju dziecka; zasady organizacji opieki i wychowania małego dziecka w Polsce; zasady organizacji, modele i standardy wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka oraz wczesnej interwencji terapeutycznej;</p>	<p>Student zna i rozumie w pogłębiony sposób procesy komunikowania interpersonalnego i społecznego oraz komunikacji alternatywnej, ich prawidłowości i zakłóceń, w tym komunikowania się z osobami z różnego rodzaju niepełnosprawnościami;</p>	<p>[SW2] prezentacja/projekt/referat/raport [SW5] realizacja zadania problemowego</p>
	<p>[E.1WW.U.3] Potrafi analizować przebieg rehabilitacji dziecka z zaburzeniami funkcji ruchowych, rehabilitacji i wychowania słuchowego dziecka z uszkodzonym słuchem, rehabilitacji i rozwijania umiejętności widzenia dziecka z uszkodzonym wzrokiem, rehabilitacji i terapii logopedycznej dziecka z zaburzeniami mowy, rehabilitacji dziecka z wczesnymi symptomami autystycznego spektrum zaburzeń; stosować metody diagnozy zaburzeń i nieprawidłowości w rozwoju; określać rolę komunikacji prewerbalnej i niewerbalnej we wczesnym wspomaganie rozwoju dziecka; realizować programy terapeutyczne stosowane we wczesnym wspomaganie rozwoju dziecka i wczesnej interwencji.</p>	<p>Jest gotów do organizowania i udzielania wsparcia dla dzieci z trudnościami w komunikowaniu się, ich rodzin oraz środowiska pozarodzinnego</p>	<p>[SU2] prezentacja/projekt/referat/raport</p>

Treści przedmiotu	<p>Specyfika wsparcia rozwoju kompetencji komunikacyjnych u małego dziecka z opóźnionym rozwojem psychoruchowym.</p> <p>Budowanie wspólnego pola uwagi z dzieckiem - motywowanie do komunikacji, budowanie sprawczości komunikacyjnej. Przeprowadzenie diagnozy komunikacyjnej. Metody i strategie pracy z osobą niemówiącą: strategia wyboru, strategia działania naprzemiennego, strategia start stop. Wprowadzanie i korzystanie ze znaków graficznych, manualnych i przestrzennie dotykowych. Wykorzystywanie i tworzenie tablic, plansz i książek do komunikacji. Indywidualne kryteria rodzaju wsparcia.</p> <p>Czytanie uczestniczące. Zabawy wspierające rozwój kompetencji komunikacyjnych wykorzystujące alternatywne metody komunikacji. Włączanie środowiska rodzinnego w proces terapii. Prezentacja i możliwe zastosowanie urządzeń elektronicznych zwiększających niezależność osób niemówiących.</p>											
Wymagania wstępne i dodatkowe												
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Sposób oceniania (składowe)</th> <th>Próg zaliczeniowy</th> <th>Składowa oceny końcowej</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>aktywność na zajęciach</td> <td>50.0%</td> <td>40.0%</td> </tr> <tr> <td>przygotowanie projektu zaliczeniowego</td> <td>60.0%</td> <td>60.0%</td> </tr> </tbody> </table>	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej	aktywność na zajęciach	50.0%	40.0%	przygotowanie projektu zaliczeniowego	60.0%	60.0%		
Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej										
aktywność na zajęciach	50.0%	40.0%										
przygotowanie projektu zaliczeniowego	60.0%	60.0%										
Zalecana lista lektur	<p>Podstawowa lista lektur</p>	<p>Grycman M., Smyczek A. (red.): Wiem czego chcę. Doświadczenia polskich terapeutów i użytkowników wspomagających sposobów porozumiewania się, Stowarzyszenie Mówić bez Słów, Kraków 2004; Tetzchner S., Martinsen H.: Wprowadzenie do wspomagających i alternatywnych sposobów porozumiewania się. Nauka znaków oraz używania pomocy komunikacyjnych przez dzieci, młodzież i dorosłych z zaburzeniami rozwojowymi, Stowarzyszenie na Rzecz Propagowania Wspomagających Sposobów Porozumiewania się MÓWIĆ BEZ SŁÓW, Warszawa 2002; Grycman M. Porozumiewanie się z dziećmi ze złożonymi zaburzeniami komunikacji. Poradnik nie tylko dla rodziców, 2014; Grycman M.: Sprawdź jak się porozumiewam, Ocena efektywności porozumiewania się dzieci niemówiących wraz z propozycjami strategii terapeutycznych, Stowarzyszenie Rehabilitacyjne Centrum Rozwoju Porozumiewania się, Kraków 2009; Pilch A., Przebinda E. (red): Gestem, obrazem, słowem. Materiały z III konferencji - Wspomagające sposoby porozumiewania się, Stowarzyszenie na Rzecz Propagowania Wspomagających Sposobów Porozumiewania się MÓWIĆ BEZ SŁÓW, Kraków 2005.</p>										
	<p>Uzupełniająca lista lektur</p>	<p>Kaczmarek B.: Makaton alternatywny i wzmocniony sposób porozumiewania się [W:] Rewalidacja, nr 1(13), Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno Pedagogicznej Ministerstwa Edukacji Narodowej, Warszawa 2003; Książek M.: Dziecko głuchoniewidome od urodzenia. Rozwijanie umiejętności komunikowania się. Wykorzystanie metod komunikacji wspomagającej alternatywnej, Towarzystwo Pomocy Głuchoniewidomym, Warszawa 2003; Piszczek M.: Metody komunikacji alternatywnej i wspomagającej w edukacji dzieci głębiej upośledzonych i autystycznych, Rewalidacja 28/2000;</p>										
	<p>Adresy eZasobów</p>											

Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	nie dotyczy
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.